

« zurück blättern vor »

LICHTARZ subst. m., ab 1480; auch *liktarz*; ‘Kerzhalter; auch übertr.’ – ‘świecznik; też przen.’: 1490 Erz 38, STP *Candelabrum, candelaferrum idem lychtarz*. o 1500 OrtMac 69, STP *Kv they tho gyeradzye... szlusza... zyemszkye (pro zenszkye) odzyenyne... lychtarze, prządze y prządzywo*. o 1560 KrowObr 146, SPXVI *Abowiemci dam dwa flugi moie: Dominiká / y Fránciuffká / ktorzy Swiát náwrocą do ciebie. Bo ty dwie Regule / są iáko dwa lichtárze ná swiećie*. o 1561 Leop Ex 25/31, SPXVI *Spráwiff y lichtarz [candelabrum] vkowány ze zlotá naczytfsego*. o 1572 Bud Przedm, Puz *Aza lepiej inšzy czynią, ktorzy swoią rzeczą wzgardziwszy v Niemcow albo v Włochow słow pożyczaią? Iako na oko widzimy, iż niektorzy wolą świecznik zwać lichtarzem, tło pawimentem, miłosierdzie iałmużną etc*. o 1593 WujNT 842, SPXVI *Biskupi są gwiazdami kościoła: iáko sáme kościoły są złote liktarze swiátá*. o (1633) 1861 Tward.Przew.Leg. 14 [*Jan Zbaraski*] *poległ w dziedzicznym swym grobie Jasnych parę pochodni zażgnąwszy po sobie. Jedną z nich widzieliśmy stojąc na wysokim Korony tej lichtarzu*. o (†1696) 1747 Pot.Jow. 136, L *Swieca gore, lichtarz ziebnie*. o (1731) 1767 Jabł.Ez. 209, L *Lichtarz we środku z srebrnemi rogami, Oświecał salę pięknie pochodniami*. o (1846–1849) 1949 Słow.Król 198, DOR *Przyjdź, a lichtarze zlociste zapalę, zakadzę drogim wonnym cynamonem*. o 1936 Święt.A.Twinko 203, DOR *Potał zapałkę i dotknął jej płomyk do tkwiącej w drewnianym lichtarzu tójówki*. o 1951 Słonim.Poezje 261, DOR *Dobra świeco w mosiężnym wysokim lichtarzu, oczom zmęczonym wracasz wytchnienie i spokój*. o 1951 Dobrow.S.Jasiń. 48, DOR *Chłopak roznosił gorejące świece i zatykał je w lichtarze uczepione u ścian*. – (SŁA), STP, SPXVI, MAČZ, CN, TR, L, SWIL, SW, LSP, DOR. o **Var:** *lichtarz* subst. m., 1500 OrtMac 69, STP – (SŁA), STP, SPXVI, MAČZ, CN, TR, L, SWIL, SW, LSP, DOR; *liktarz* subst. m., [einzQu.] 1593 WujNT 842, SPXVI – nur SPXVI. o **Etym:** mhd. *liuhtaere* subst. m., ‘Leuchter’, LEX. o **Komp:** *lichtarzonosny* adj., bel. seit †1846, SW, zuerst geb. SW. o **Der:** *lichtarzowy* adj., Ende 15.Jh. R XXV 148, STP *Lichtarzowy candelabrum*. Zuerst geb. TR; *lichtarzyk* subst. m., 1546 LibMal 115, SPXVI, zuerst geb. L.

« zurück blättern vor »